

Факт

БЕЗ ПРОМАХАЎ

Чатыры медалі заваявалі на 49-й Міжнароднай алімпіядзе па хіміі, якая завяршылася ў Тайландзе, беларускія школьнікі.

З сярэбранымі ўзнагародамі вярнуліся на радзіму выхаванка Ліцэя БДУ Паліна Булаўская, вучань бабруйскай гімназіі №2 Аляксей Харлап і Аляксей Гарохаўскі (мінская гімназія №29). Бронзавы медаль — у выпускніка Ліцэя БДУ Рамана Мазура.

У Тайландзе спаборнічалі старшакласнікі з 76 краін свету. Школьнікі разыгралі паміж сабой 36 залатых, 65 сярэбраных і 95 бронзавых медалёў.

Па ўмовах алімпіяды, кожную краіну можа прадстаўляць каманда, у якую ўваходзяць не больш за чатыры школьнікі і два педагогі. Алімпіяда складаецца з двух выпрабаванняў: тэарэтычнага і практычнага. Абодва доўжацца да 5 гадзін і праводзяцца ў розныя дні.

ПЕДАГОГАЎ ЗАЦІКАВЯЦЬ У ПЛАТНЫХ ПАСЛУГАХ

У кіраўнікоў устаноў адукацыі з'явілася магчымасць павышэння аплаты працы педагогаў за кошт пазабюджэтных сродкаў.

Урадам прынята пастанова ад 14 ліпеня №530 «Аб некаторых пытаннях аплаты працы педагогічных работнікаў за кошт пазабюджэтных сродкаў ад дзейнасці, якая прыносіць даходы».

У адпаведнасці з дакументам установа адукацыі пры рэалізацыі праграм дадатковай адукацыі на платнай аснове мае права павялічыць педагогам, якія ўдзельнічаюць у прадастаўленні гэтых паслуг, тарыфную стаўку першага разраду за кошт атрыманых пазабюджэтных сродкаў, але не больш чым у два разы. Памер тарыфнай стаўкі ўстанова адукацыі павінна ўзгадніць з дзяржорганам, у падпарадкаванні якога яна знаходзіцца. Крыніцай для выплаты заробтнай платы ў гэтым выпадку з'яўляюцца толькі заробленыя пазабюджэтных сродкі.

Пэралік праграм дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і праграм дадатковай адукацыі дарослых вызначаны Кодэксам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь.

СПЕЦЫЯЛІСТЫ ДЛЯ ІТ-КРАІНЫ

Новая спецыяльнасць «праектаванне складаных інтэгрэваных сістэм» адкрываецца ў магістратуры Дзяржаўнага інстытута кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ.

Ініцыятарамі яе стварэння выступілі загадчык кафедры тэхналогій праграмавання ФПМІ БДУ Аляксандр Курбацкі і загадчык кафедры тэлекамунікацыі і інфармацыйных тэхналогій факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій Юрый Варатніцкі. Да гэтага часу падрыхтоўка спецыялістаў у галіне канцэптуальнага праектавання складаных інтэгрэваных сістэм у Беларусі не ажыццяўлялася. Адкрыццё новай спецыяльнасці абумоўлена яе запатрабаванасцю на рынку працы.

Адкрыццё новай спецыяльнасці — гэта пілотны праект, у рамках якога адпрацоўваюцца новыя падыходы ў падрыхтоўцы спецыялістаў для ІТ-сферы, якія эфектыўна спалучаюць тэорыю і практыку. Актуальныя для галіны навучальныя планы і праграмы распрацоўваліся ў цесным узаемадзеянні з работадаўцамі — рэзідэнтамі Парка высокай тэхналогіі. Падрыхтоўкай востразапатрабаваных кадраў зоймуцца спецыялісты вядомых ІТ-кампаній, якія раней абаранілі дысертацыі ў БДУ.

Прыём дакументаў на новую спецыяльнасць будзе весціся з 1 па 24 жніўня.

ХІНДЗІ — ДЛЯ БЕЛАРУСАЎ

Курсы па вывучэнні мовы хіндзі ўпершыню адкрываюцца ў БДУ. Заняткі стартуюць 1 верасня. Праходзіць яны будуць у фармаце факультатыва ў вяршэйшым часе дня на тыдзень.

За аснову вывучэння мовы ўзяты курс, распрацаваны расійскімі лінгвістамі Залманам Дымшыцам і Алегам Ульяфіравым. Курсы ў БДУ арганізаваны пры падтрымцы пасольства Індыі ў Рэспубліцы Беларусь. Заняткі будзе весці супрацоўнік кафедры мовазнаўства і краіназнаўства Усходу факультэта міжнародных адносін БДУ Анастасія Буланкова. Да навучальнага працэсу будуць прыцягвацца і носьбіты мовы. Навучанне на курсах бясплатнае. Запісання на курсы можна па тэлефонах 8 (044) 72 413 72 або 8 (017) 209 57 74.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

Праект, які аб'ядноўвае

Каб вучыць нашу мову родную...

...ДА НАС ЕДУЦЬ З УСЯГО СВЕТУ

Пяць дзясяткаў студэнтаў усіх узростаў з розных краін — ад ЗША да Японіі — на два тыдні запоўнілі аўдыторыі Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы БДУ. Нягледзячы на тое, што ўсе яны прадстаўлялі такія розныя культуры, агульнай для ўсіх стала беларуская мова. Менавіта дзеля яе вывучэння яны і прыехалі ў Мінск. Міжнародная летняя школа беларусістыкі — унікальны праект, які дазваляе пагрузіць замежнікаў у айчыны кантэкст. Карэспандэнты «Чырвонкі. Чырвонай змены» завіталі ў школу, каб даведацца, што прывабіла іх у нашай краіне.

У адной з аўдыторый праходзіць чарговая заняткі школы. Студэнты займаюцца быццам бы не самай складанай справай, знаёмай кожнаму з дзяцінства, — алоўкамі расфарбоўваюць чорна-белыя малюнкi. З аднаго боку, гэта неблагі адпачынак на перапынку падчас вывучэння беларускай мовы, але не ўсё так проста... Пазней кожны са студэнтаў раскажа, якія колеры абраў для свайго малюнка, а гэта выдатны спосаб бліжэй пазнаёміцца з лексікай. Атмосфера на занятках пануе вясёлая і сяробушкая. Калі лексічнага запаса беларускай мовы не хапае, на дапамогу прыходзіць англійская.

Навучанне ў школе дапускае пэўную імпрывізацыю — пасля майстар-класа па беларускіх спевах група студэнтаў па ўласнай ініцыятыве адправілася ў тэатр.

— Гэта так званая група «А» — студэнты, якія прыехалі з абсалютна нулявым узроўнем ведання беларускай мовы, — раскажае выкладчык БДУ, кандыдат філалагічных навук Надзея ШАКУН. — Хоць, вядома, гэты «нуль» у кожнага розны. Калі немцы, шведы ці японцы сапраўды напачатку не разумелі нічога па-беларуску, то студэнты з іншых славянскіх краін (скажам, Польшчы ці Славакіі) маюць пэўны пасіўны ўзровень — часткова разумеюць лексіку, лёгка асвойваюць граматыку. Для іх навучанне праходзіць прасцей і хутчэй.

Эва БАХМІНЬСКА родам з Польшчы, цяпер жыве ў Амерыцы і выкладае ў Карнэльскім універсітэце польскую мову і гісторыю кінематографа для студэнтаў. Цікавіцца культурай краін Усходняй Еўропы, добра гаворыць па-англійску, па-нямецку і па-руску. Цяпер у яе багажы з'явілася і беларуская мова — дзяўчына літаральна праз тыдзень ужо няблага размаўляе на самыя розныя тэмы, хоць часам у маўленні «праскокваюць» рускія ці польскія словы.

Пасля заняткаў усе збіраюцца на кава-паўзу — тут можна падзяліцца апошнімі ўражаннямі і проста пагутарыць (вядома, па-беларуску) не толькі з іншымі студэнтамі, але і з носьбітамі беларускай мовы — навучэнцаў школы суправаджаюць валанцёры з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, БДПУ, Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта. За кожнай ВНУ замацавана пэўная група студэнтаў. У сярэднім штодзень тут працуе 10—15 валанцёраў, але ніякага прымусу няма — усе прыходзяць па ўласным жаданні.

— На школу беларусістыкі найлепшых студэнтаў у якасці валанцёраў запрасіла наша выкладчыца беларускай мовы, — падзялілася студэнтка трэцяга курса перакладчыцкага факультэта МДЛУ Анастасія САЎКОВА. — Наша задача — заў-

сёды быць побач з замежнікамі, тлумачыць ім усё, што можа аказацца незразумелым. Калі казаць каратка — праводзім з імі ўвесь час, ад раніцы да вечара: суправоджаем у паездках і на экскурсіях, кансультуем, распавядаем пра Беларусь, дапамагаем рабіць дамашнія заданні, проста кантактуем. Мы адказваем за гасцей з Японіі, Швецыі, Славакіі, Чэхіі і Сербіі. Асабіста я найбольш кантактную з японцамі, бо ведаю японскую мову, і гэта для мяне дадатковая магчымасць папрактыкавацца. А ўвогуле, усе яны цікавыя, з кожным ёсць аб чым паразмаўляць. Я была валанцёрам на мінулагодняй школе, у мяне засталася шмат сяброў, са многімі дагэтуль падтрымліваю кантакты. А яшчэ гэта выдатная магчымасць паглядзець на нашу краіну вачыма замежнікаў...

Усе студэнты прыязджаюць у Беларусь за ўласнымі сродкамі. Але ўдзельнікі праекта атрымалі бясплатныя візы, адукацыйны і культурныя праграмы для іх таксама нічога не каштавалі. І па астатніх аспектах ёсць прэферэнцыі: таннае пражыванне ў інтэрнаце РІВШ, харчаванне ў сталовай Акадэміі кіравання па дэмакратычных цэнах.

— Я родам з Японіі, нарадзіўся ў Токіа, — раскажае студэнт школы беларусістыкі Юсуке СУМІ. — А ў Беларусь прыехаў з Румыніі. Працую там асістэнтам у Бухарэстскім універсітэце на кафедры венгерскіх даследаванняў, іўрыту і румынскай мовы. Чатыры гады таму падчас вучобы ў Венгры крыху пазнаёміўся з беларускай мовай. Пасля прыехаў

Юсуке Сумі (на здымку справа) зацікавіўся нашай мовай у... Венгрыі.

у вашу краіну ў якасці турыста, мне вельмі спадабалася, і я захацеў вярнуцца. Калі даведаўся пра школу беларусістыкі, зразумеў, што нельга ўпусціць такі шанец. Чым Беларусь цікавая для японца? Насамрэч, гэта залежыць ад абставін. Напрыклад, я захапіўся вайшай культурай дзякуючы выкладчыцы беларускай мовы, у якой навучаўся ў Венгрыі.

Заняткі ў школе для ўсіх студэнтаў пачыналіся аднолькава — з вечара знаёмстваў, калі ўсе раскажвалі пра свае краіны пры дапамозе прэзентацый, спеваў і, вядома, традыцыйнай кухні. Далей удзельнікі праекта чакала насычаная праграма, у якую ўваходзілі ўдзел у святкаванні Дня Незалежнасці, шматлікія экскурсіі ў разнастайныя музеі краіны, на-

Калі ўжо натхняцца беларускай культурай, дык ва ўсіх аспектах.

прыклад, у музей народнай архітэктуры і быту ў вёсцы Строчицы, экскурсія ў старажытны Полацк. Рашэнне аб удзеле кожны прымаў самастойна — калі некаму са студэнтаў мерапрыемства падавалася нецікавым, ён мог знайсці для сябе іншы занятак на гэты час. Увогуле, навучанне ў школе дапускае пэўную імпрывізацыю — валанцёры раскажваюць, як пасля майстар-класа па беларускіх спевах група студэнтаў па ўласнай ініцыятыве адправілася ў тэатр, бо вельмі хацела патрапіць на адзін са спектакляў.

— Я пачаў вывучаць вашу мову ў сябе ў Венгрыі, бо ў нас ва ўніверсітэце працавала выкладчыца з Брэста, — падзяліўся журналіст Матэ УР. — Вучыўся на факультэце рускай філалогіі і славянскіх моў, але пасля той сустрэчы вырашыў вывучаць і беларускую. Вядома, хацелася трапіць у Беларусь, таму школа мне моцна дапамагла. Зразумела, венгры няпроста вывучаць беларускую, бо нашы мовы дастаткова далёкія, але я ўжо размаўляў па-руску, таму мне было прасцей. Што самае складанае? Напэўна, пісьмо. А яшчэ надзвычай цяжка разабрацца са склонамі. Калі казаць пра мае ўражання, то мне ў вас падабаецца. Мяне

вучаць некалькі гадоў таму, — раскажаў студэнт універсітэта Альфонса Х Эль Сабія. — Раней кантактаваў з украінскай дыяспарай, пасябраваў з дзяўчынай-украінкай, якая мне расказала пра суполку беларусаў у сталіцы Іспаніі. Яны ладзілі літаратурную вечарыну з нагоды дня нараджэння Максіма Багдановіча. Я, вядома, завітаў туды, пазнаёміўся з супрацоўнікам беларускага пасольства, які і запрасіў у школу. Што мяне цікавіць у беларускай мове? Як ні дзіўна, тое, што яна малавядомая. Няма іспанска-беларускіх слоўнікаў, няма падручнікаў. Хоць я не першы іспанец, які займаецца гэтай тэмай. Ёсць Анхела Эспіноса, якая пераклала на іспанскую мову зборнік вершаў Багдановіча, ёсць Крысціян Рансэра, які вывучае беларускія гаворкі Палесся. Мне таксама хацелася б зрабіць штосьці карыснае, напрыклад, скласці першы іспанска-беларускі слоўнік — гэта стала б важным крокам, што дазволіць бы адкрыць Беларусь для людзей, якія гавораць па-іспанску.

Графік у школе дастаткова насычаны — штодзень абавязкова двое практычных заняткаў і адна ці дзве лекцыі з перапынкам на каву. Пасля — абед, адукацыйныя паездкі ды мерапрыемствы і вольны час, якім кожны карыстаецца па-свойму: нехта робіць дамашнія заданні, а нехта адпраўляецца на шпацыр па Мінску.

— Сёлета да нас першапачаткова паступіла больш як 100 заявак, — пракаментавала выкладчыца і арганізатар Міжнароднай летняй школы беларусістыкі Наталля КЛІШЭВІЧ. — Але колькасць месцаў была абмежаваная, таму, на жаль, трапіць у Мінск змоглі не ўсе ахвотныя. Праводзілі адбор, напрыклад, адсейвалі кандыдатаў, што ўжо ўдзельнічалі ў гэтым праекце раней. Некаторыя нават самі саступалі свае месцы «навічкам». Безумоўна, хочацца, каб школа пашыралася, але для гэтага трэба дадатковае фінансаванне, магчыма, спонсарскае. Нам вельмі дапамагаюць валанцёры. Летась у групе пачаткоўцаў нашы студэнты выконвалі ролю перакладчыкаў, думаю, гэта быў карысны досвед і для іх саміх. За апошнія гады тут сфарміравалася суполка людзей, якія любяць гэту справу і добра яе ведаюць.

Па словах Наталлі Клішэвіч, цяпер вядзецца распрацоўка адукацыйнага стандарту па навучанні беларускай мове як замежнай. Задача-максимум — ужо праз год ці два мець распрацаваныя падручнікі і дапаможнікі для навучання замежнікаў беларускай мове.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@zviazda.by